

ดินถล่ม

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๓

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจนะ ตั้งใจตั้งสติไว้ รักษาใจของเรา แล้วกำหนดใจไว้เฉยๆ เสียงจะมากกระทบเอง ตั้งใจฟังธรรม ธรรมะ ลัทธิธรรม เราบวชมา เห็นใหม่ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมจักๆ พระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรม มีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ อันนั้นเป็นสัจจะเป็นความจริง เป็นแก้วสารพัดนึก เป็นรัตนตรัย พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นแก้วสารพัดของพวกเรา

เราบวชกันมาเป็นพระ เราเป็นพระสงฆ์ แต่พระสงฆ์ของเราเป็นพระสงฆ์โดยสมมุติ สมมุติด้วยเกิดมาจากอวิชชาติดิจตถตถกรรม เกิดมาจากกรรมวินัย บวชมาแต่ร่างกาย บวชมาตามประเพณี วัฒนธรรม แต่เรายังไม่ได้บวชหัวใจของเรา เราอยากจะทำบวชหัวใจของเรา เห็นใหม่ เวลาเราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า วิมุติสุข ความสุขที่มันเหลือเลิศ วิมุติสุข สุขที่โลกคาดหมายไม่ได้ มันเป็นเรื่องที่ปรารถนาของชาวพุทธ ปรารถนาของชาวพุทธเพราะอะไร เพราะเวลาเราเกิดมา โดยสังขารเราเกิดมานี้เวียนว่ายตายเกิด พอเวียนว่ายตายเกิดขึ้นมาเกิดมาโดยไม่รู้สีกตัวขึ้นมาเลย เกิดมาแล้วอ้อแอ้ๆ นี่พ่อแม่บอกถึงจะรู้รู้อะไร

สิ่งที่เกิดขึ้นมาเวียนว่ายตายเกิดมันเป็นความทุกข์ทั้งนั้น สิ่งที่เราปรารถนาคือพ้นจากทุกข์ๆ พ้นจากทุกข์แล้วมันถึงเกิดวิมุติสุข การที่พ้นจากทุกข์จะพ้นจากทุกข์ได้อย่างไร? จะพ้นจากทุกข์มันต้องมีเหตุมีผล เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปปฏิญาณตนว่าเป็นพระอรหันต์ เป็นพระอรหันต์เพราะอะไร นี่เวลาเขาถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศึกษามาจากใคร แล้วตรัสรู้เอง

โดยชอบ แล้วตรัสรู้อย่างไร ตรัสรู้ได้ใจอธิบายให้เขาฟังได้ใจ มันต้องมีที่มาที่ไป กว่าที่เราจะพ้นทุกข์ พ้นทุกข์มันต้องมีเหตุมีผลสิ ถ้าเราไม่มีเหตุมีผลเอาอะไรไปพ้นทุกข์ ถ้าพ้นทุกข์แล้วสิ่งที่ได้ผลสิ่งที่ได้มาจากการพ้นทุกข์นั้นด้วย คือวิมุตติสุขใจ สุขจากการพ้นทุกข์ไปแล้ว แต่ถ้ายังไม่พ้นทุกข์มันจะมีความสุขได้อย่างไร แล้วมันจะพ้นจากทุกข์ เห็นไหม

หัวใจเรา เราต้องดูแลหัวใจเรา ฟังธรรมๆ เพราะเหตุนี้ สิ่งที่ได้ยิน ได้ฟัง ได้ยินมันผิวเผิน แล้วถ้าเราเป็นคนหยาบคนหนา มันฟังแล้วมันเข้าหูซ้ายทะลุหูขวา มันฟังแล้วมันก็ผ่านไป มันฟังแล้วก็ฟังเล่า เขาบอกการฟังธรรมนี้แสนยาก การได้ฟังธรรมนี้แสนยาก ได้ฟังอะไร เราเปิดทุกวัน วิทยุนี้กระจายเสียงทุกวัน ๒๔ ชั่วโมง ฟังธรรมแสนยากที่ไหน

มันแสนยากต่อเมื่อเราเกิดในประเทศอันสมควร เรามาเกิดในประเทศของชาวพุทธด้วยกัน เวลาเขาเกิด เห็นไหม พวกมิชชันนารีเกิดในดินแดนอื่น เขียบแผ่นดินผิด เขาได้ฟังไหม เขาไม่ได้ฟังสิ่งนี้ ไม่ได้ฟังนี้เราก็เจองานเขาได้ ก็ส่งไปได้ เห็นไหม การฟังนี้แสนยาก การฟังเพื่อหัวใจให้มันเป็นธรรม ถ้าคนหนาคิดแบบนั้น เหมือนเมล็ดพันธุ์ เมล็ดพันธุ์ เห็นไหม ถ้ามันเมล็ดพันธุ์ที่ดี เวลาไปปลูกแล้วเมล็ดพันธุ์ที่ดีมันจะให้ผลตามข้อเท็จจริงอันนั้น แต่เมล็ดพันธุ์ที่มันเสียหาย เมล็ดพันธุ์ที่มันเน่า เมล็ดพันธุ์ที่มันตายแล้ว ปลูกเท่าไรมันก็ไม่ขึ้น เมล็ดพันธุ์เขาต้องถนอมรักษาเพื่อให้มันยังมีชีวิตอยู่ มันยังออกได้เวลาเขาลงดินไปแล้ว เมล็ดพันธุ์ที่ดีแล้วรักษาที่ดี

เมล็ดพันธุ์ก็หัวใจเราใจ ถ้าหัวใจของเราที่ดีมันมีเมตตาธรรม คนที่มีเมตตาธรรม มันเป็นจริตนิสัย เห็นไหม คนใจแข็ง คนใจอ่อน เวลาคนใจหยาบช้า ทำสิ่งใดก็ทำออกมาจากใจเขาทั้งนั้น เวลาทำออกมาจากใจ การแสดงออก พฤติกรรม มันแสดงออกถึงหัวใจ ถ้าหัวใจที่มีคุณธรรม จิตใจเป็นสาธารณะ มันเห็นประโยชน์สาธารณะ เห็นประโยชน์คนอื่น มันเห็นประโยชน์

คำว่าเห็นประโยชน์เพราะอะไร เพราะจิตใจนุ่มนวล จิตใจที่ควรแก่การงาน จิตใจที่มีเมตตาธรรม แต่จิตใจคนที่เอารัดเอาเปรียบมันเห็นแก่ได้ เอาแต่ได้ เอาแต่ความเห็นของตัวเอง เอาแต่

ผลประโยชน์ของตัว แล้วไม่ได้อะไรเลย สิ่งที่ได้ประโยชน์ของตัว คุณอาหารเรานั้นไปแล้ว เคี้ยวเราก็ไปถ่ายทิ้ง แล้วก็ฉันท่อไปข้างหน้า เวลานั้น การกินการอยู่ การกิน การขับถ่าย มันเป็นเรื่องปกติของสิ่งที่มีชีวิต

นี่เหมือนกัน สิ่งที่เราได้มาก็แค่นี้ มันแค่นี้แล้วมันได้อะไรล่ะ? ได้มาด้วยสิ่งที่เป็นวัตถุ แต่บาปกรรมที่สร้างขึ้นมาก็เห็นไหม มันสร้างบาป สร้างเวรสร้างกรรม มันบาดหมางหัวใจกันไป มีความอาฆาตพยาบาทมาดร้ายกันไป ผูกพันกันไป เวรกรรมมันผูกพันกันไป เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอน เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร ไม่จองเวรไม่จองกรรมใครทั้งนั้น เขาทำสิ่งใดเขาได้ของเขาอย่างนั้น ถ้าใครทำอะไรก็ได้ อย่างนั้น

เราเป็นคนที่มีวุฒิภาวะ เราเห็นเขาทำแล้วเขาสร้างเวรสร้างกรรม เราไม่สร้างไปกับเขา โลกเขาว่าคนคนนี้เป็นคนที่ไม่ฉลาด เป็นคนที่ไม่ทันคน คำว่าทันคน ทันกิเลสของตัวเองไหม เราไม่ทันคน แต่เราทันกิเลสของเรา เราไม่ทำสิ่งนั้น เราไม่ทำอะไรที่สร้างเวรสร้างกรรมไป ถ้าไม่สร้างเวรสร้างกรรมไป โลกมันจะไม่เจริญ โลกเจริญๆ ด้วยการศึกษ เจริญด้วยผลงาน ใจ ผลงานมันต้องมีสุจริตธรรม มันมีความสุจริต มีความเป็นธรรม

ถ้ามีความเป็นธรรม สิ่งที่สร้างขึ้นมาก็เกิดมาเขามีอำนาจวาสนา เขาทำสิ่งใดเขาประสบความสำเร็จของเขาไปทั้งนั้นละ ของเราทำนี่มีการฉ้อฉล มีการพลิกแพลง ทำของเราไปนี่ อันนั้นมันมีประโยชน์อะไร

มันไม่เป็นประโยชน์สิ่งใดหรอก ทำงานจนเสร็จแล้วมันก็คือเสร็จ แต่ถ้าทำงานโดยสุจริตทำงานโดยถูกต้องตามความเป็นธรรม สิ่งนั้นประสบความสำเร็จ มันเป็นบุญกุศลด้วย แต่เวลาทำสิ่งใดเป็นการฉ้อฉลไปหมด มันไม่เป็นประโยชน์สิ่งใดเลย นี่เวลาจิตใจของคนมันคิดคิดอย่างนั้น

ถ้าเรามีสติมีปัญญานะ มันจะเห็นโทษของมัน ถ้าเห็นโทษของมันนะ คนที่มีจิตใจที่ต่ำทรามจิตใจที่เห็นแก่ตัว มันทำอะไรมันมีเวรมีกรรม คุณติ เวลาโลกเขาดินถล่มๆ เวลาดินถล่ม เขามีเวรมี

กรรมของเขา นี่ดินถล่ม คนที่มีสติปัญญา คนที่ไม่ถึงคราวของเขา เขาหนีทัน เขาหนีได้ เขามีการแจ้ง
เตือนภัยนี้ เขาอพยพไปก่อน คนที่ไม่ยอมอพยพไป เวลาดินถล่มนะมันกลับไปเลย

คนที่หวังแต่ผลประโยชน์ คนที่คิดเอาแต่ประโยชน์ของตัวเอง เวลาดินถล่มมันกลับไปเลย ตาย
หมด เวลาตายหมดนะ คนที่เขามีเมตตาธรรม เขาจะเข้าไปช่วยเหลือเจือจาน คุณติ เวลาเกิดภัยพิบัติ
แล้วคนที่เขาไปช่วยเหลือ พวกภัยนี้ ดินมันถล่มซ่านะ มันถล่มทั้งผู้ที่จิตใจหายบช้า

ดินมันถล่มนี้ ดินก็คือกิเลสตัณหาความทะยานอยาก ดินคือมารใจ มันถล่ม มันทำลายหมด
แล้วคนที่คิดว่าจะไปช่วยเหลือเขา คิดจะไปเจือจานเขา เห็นไหม ถ้าเรายังไม่มีสติปัญญา เรายังมีเวร
มีกรรมเหมือนกัน พอเข้าไปช่วยเหลือเขา ถ้าดินมันถล่มซ่านะ มันรุนแรงมาก ตายหมดละ เวลาตาย
หมดตายเป็นร้อยเป็นพันนะ แล้วคนเขาจะเข้าไปกู้ภัย เขาเห็นว่ามันถล่มจนแก้ไขสิ่งใดไม่ได้ พอแก้ไข
สิ่งใดไม่ได้นะ เขาบอกว่า อันนี้ก็เลยให้ไปสูสานไปซะ บักเสาวไว้ว่าที่นี้เป็นสูสาน มีคนมาตายเป็น
พัน

เห็นไหม วุฒิภาวะแบบนั้น เราจะเห็นแต่ทางโลกใจ เราจะช่วยเหลืออย่างเดียว ที่ว่าเราจะ
ช่วยเหลือคนโน้น จิตใจเราเป็นสาธารณะ จิตใจเราเป็นธรรม การช่วยเหลือนะ การช่วยเหลือแบบครู
บาอาจารย์เรา เห็นไหม การช่วยเหลือเขา กับทำตัวของเราให้ดี ทำตัวของเราให้เป็นแบบอย่าง หนึ่ง
ตัวอย่างดีกว่าร้อยคำสั่ง แล้วถ้าเกิดมีอำนาจวาสนา ถ้าเขาอยากสนใจ เขาอยากประพฤติปฏิบัติ อัน
นั้นถ้าเขาพร้อมแล้ว เอาสิ ถ้าพร้อมแล้ว ไม่ได้นิมนต์ ไม่ได้เชิญใครมา เขามาของเขา เขามาของ
เขาด้วยศรัทธาของเขา เขามาด้วยความตั้งใจของเขา ถ้าเขามาด้วยความตั้งใจของเขา เขาต้อง
ชวนชวน เขาจะเป็นคนชวนชวน เขาจะเรียกเรื่องสิ่งใดไม่ได้ นี่คิงฟ้าลงคำ

ประเพณี อริยประเพณี เวลาอริยประเพณี ประเพณีของพระอริยเจ้า เห็นไหม ชุคควัตรเป็น
ประเพณีของพระอริยเจ้า เป็นประเพณีเฉยๆ นะ ชุคควัตรเป็นประเพณีของพระอริยเจ้า มันขัดเกล้า
กิเลส คำว่า “ขัดเกล้า” ไม่ได้ฆ่า พระเราบวชเรามีศีล ๒๒๗ ชุคควัตร ๑๓ จะถือก็ได้ไม่ถือก็ได้ ไม่

ปรับอาบัติ แต่ถ้ำศีล ๒๒๗ ถ้าใครทำผิดปรับอาบัติทั้งนั้น แต่ตรงควัตรทำไมไม่ปรับอาบัติ มันอยู่ที่
ความสมัครใจ

ถ้าเราสมัครใจ เราอยากทำ เราเห็นคุณงามความดี เราอยากจะทำประพฤติกปฏิบัติ ถ้าอยาก
ประพฤติกปฏิบัติ นี้เราเอาชนะตนเองไม่ได้ คุณกำลังสิ เห็นไหม หล้าปากคอก เราสนใจอยากทำคุณ
งามความดีทั้งนั้น จิตใจเราปรารถนาจะทำแต่มันทำไม่ได้ เราปรารถนาจะทำคุณงามความดี เรา
ปรารถนาจะทำความสงบของใจ เราปรารถนาจะให้จิตใจสงบ เราปรารถนาจะมีภาวนามยปัญญา
เราปรารถนาจะเกิดปัญญาญาณเป็นดังคาบเพชร คาบเพชรเข้าไปฟาดฟันกิเลส พอฟาดฟันกิเลสไป
กิเลสมันตายไป ด้วยวิธีการประพฤติกปฏิบัติ เวลากิเลสจะตายไป เห็นไหม ฟันจากทุกข์ๆ นี้แล้วมันก็มี
ผล ผลที่ตอบแทนคือวิมุตติสุข สุขที่เกิดขึ้นจากการประพฤติกปฏิบัติ

เราก็ตั้งใจของเรา เราก็ตั้งใจจะประพฤติกปฏิบัติ ทำไมเราเอาใจของเราเอาไว้ไม่ได้ละ พอเอา
ใจของเราไว้ไม่ได้ มันก็ต้องไปเริ่มต้นที่เหตุไป เริ่มต้นที่ความเริ่มต้น เราบวชมา บวชมาเป็นพระ
ฆราวาสคฤหัสถ์เขาอยากประพฤติกปฏิบัติของเขา ทางคฤหัสถ์เป็นทางที่คับแคบ เขาต้องมีหน้าที่การ
งานของเขา เขาต้องมีความรับผิดชอบของเขา ถ้าใครมีครอบครัวแล้วต้องอุปฐากคุณคุณ
ครอบครัวเข้าหลับนอนแล้ว มีเวลาแล้วแอบมาภาวนา ทางมันคับแคบๆ อย่างนี้

เราเป็นคฤหัสถ์ เห็นไหม ทางคับแคบเราก็มาบวชเป็นพระ พอบวชเป็นพระมีศีล ๒๒๗ เลี้ยง
ชีพด้วยปฐิแข็ง เวลาจะประพฤติกปฏิบัติมี ๒๔ ชั่วโมงเลย ถ้ามีครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรม ใครบวชมา
งานของพระก็ เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ ตั้งแต่อุปฐมาท่านให้มาแล้ว เกสา โลมา นขา ทันตา
ตโจ เห็นไหม แวงทะเลลูมนให้ได้ ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง แวงทะเลลูมนของเราให้ได้ งานของเราเข้าทาง
จกรรม นั่งสมาธิภาวนา

เกสา โลมา นขา ทันทตา ตโจ อุปัชฌาย์ให้มา ก็รับมาแล้ว เกสา โลมา นขา ทันทตา ตโจ เราก็มา พุทโธฯ ของเรา มันไม่เห็นเอาใจไว้ได้เลย ทำก็ทำทุกอย่างแล้ว แต่ทำไมจิตใจมันเอาไว้ไม่ได้ ถ้าเอาไว้ไม่ได้ นี่มีครูบาอาจารย์ท่านก็สอนแล้ว

ประเพณีของโลกเขา โลกเขามีประเพณีวัฒนธรรมของเขา เขาทำเพื่อวัฒนธรรมประเพณี เพื่อความสงบร่มเย็นของสังคม เราบวชมาเป็นสงฆ์ เป็นสมมุติสงฆ์ เราเป็นสังฆะ เราบวชมาแล้วเรา อยู่ในวงกรรมฐาน หน้าที่การงานของกรรมฐาน เห็นไหม เช็ดบาตร ล้างบาตรแล้ว เก็บบริวารแล้ว เข้าสู่โคนไม้ เสร็จกิจแล้วก็เก็บบาตร ล้างบาตร เช็ดบาตร ผึ่งผ้าเรียบร้อยแล้วเราเข้าสู่โคนไม้ ใครได้ปฐมฌาน ทุคฺคิฌาน ตตฺติยฌาน ก็เข้าฌาน เข้าสมาธิ ใครได้ปัญญาก็เริ่มเดินปัญญาไป แล้วสิ่งนี้ ทำไมเราเอาใจของเราไว้ไม่อยู่ล่ะ ถ้าเอาใจไว้ไม่อยู่ ทำไมครูบาอาจารย์ท่านทำได้ล่ะ พระที่เขาทำได้ เขาทำได้เพราะอะไรล่ะ เพราะประเพณี เขาถืออริยประเพณี อริยประเพณีของใคร

ธุดงค์วัตร เอตถักคะในทางธุดงค์คือพระกัสสปะ พระกัสสปะเลิศทางธุดงค์ ธุดงค์วัตร ประเพณีของพระอริยเจ้า พระอริยเจ้าถือธุดงค์วัตร อันนี้มันขัดเกล้ากิเลส ขัดเกล้ากิเลสอย่างไร เวลาเข้าทางจงกรมแล้วก็สัพหงกโงกง่วง สัพหงกโงกง่วงเพราะอะไร เพราะกินอาหารที่เป็นมัน ฉันทอาหารที่มีแต่ไขมัน ฉันทอาหารที่มันหนักหน่วง เห็นไหม อาหารมีอาหารอย่างหยาบ อาหารอย่างกลาง อาหารอย่างละเอียด เราบิณฑบาตมาแล้วเราได้สิ่งใดมาเราก็กัดไว้ข้างบาตร เราก็ฉันทข้าวเปล่าๆ เวลาเข้าไปภาวนา

นี่ไง เวลาฉันทเราก็ฉันทดำรงชีวิต ดำรงชีวิตขึ้นมาเพื่ออะไร เพื่อเวลาเข้าไปทางจงกรมใน ความดีที่ยิ่งกว่านี้ยังมีอยู่ ความดีของเรา เราไม่ฝึคิดศีลศีลธรรม เราก็เป็นพระที่ดี พระที่อยู่ในศีลใน ธรรม อยู่ในร่องในรอย ประชาชนเขาก็หวังพึ่ง ท่านที่ประพฤติปฏิบัติ ท่านจะมีคุณธรรมมาส่งเสริม เรา ถ้าท่านมีคุณธรรมขึ้นมา เราทำบุญกุศลกับท่าน ได้บุญกุศล เราก็ปลื้มใจ แล้วท่านมีคุณธรรม ท่าน ปฏิบัติไปท่านมีเหตุมีผลมีมรรคญาณของท่าน ท่านชำระล้างกิเลสของท่านเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป

เพื่อเรามีความทุกข์ความยาก คนไข้ไปหาหมอ หมอควรมียามีธรรมโอสถเพื่อบำบัดบรรเทาความ เป็นไข้ของหัวใจ ญาติโยมเขาก็ปรารถนา เขาก็หวังพึ่ง

พอหวังพึ่ง เราบิดขบาศมา เราฉันอาหารนั้นแล้ว เพื่ออาหารอย่างกลาง อาหารอย่างหยาบ อาหารอย่างละเอียด ถ้ากิเลสมันครอบงำ เห็นใหม่ อ้าว! มันก็สิทธิของเรา มันถูกต้องชอบธรรมหมด ไม่มีอะไรผิดเลย แต่เวลานั้นไปแล้ว นี่ประเพณีทางโลก เห็นใหม่ โอ้ พระนี้ประพฤติปฏิบัติ เขา อุปลัมภ์อุปัฏฐากเพื่อจะเอาความมั่นคง ท่านจะได้ประพฤติปฏิบัติดี ๆ ก็เอาอาหารอย่างดี ๆ มาถวาย พระ พอพระฉันเสร็จแล้ว นี่เจริญศรัทธาญาติโยม

เวลาเข้าไปทางจงกรม เดินจงกรมมันก็เซ มันจะล้ม เวลานั่งสมาธิหัวทิ่มดินเลย นี่แล้วอะไร จะต่อเนือง นี่ไง ก็ต้องมีอริยประเพณีไง ฉันมือเดียว ฉันหนเดียว ฉันพอประมาณ ฉันพอดำรงชีวิต หิวไหม? หิว ในเมื่อคนไม่เคยกระทำมันก็ธรรมดา ธาตุชั้นมันเคยตัวมัน แต่เราฝึกได้ พอฝึกธาตุ ชั้นขึ้นมานันรับรู้อะไรของมัน เห็นใหม่ มันก็ผ่อนพลังงานที่ธาตุชั้นทับจิต

เวลาธาตุชั้นทับจิต พอเราเริ่มผ่อนของเรา ผ่อนเพื่ออะไร ผ่อนเพื่อเวลาไปเดินจงกรมนั่งสมาธิภาวนา มันไม่ทรมาณขนาดนี้ไง เวลาขบฉันมันก็มีรสแค่ผ่านลิ้นไปเท่านั้น แต่ด้วยสติปัญญาที่ไม่เท่าทัน มันก็สิทธิเสรีภาพ มันไม่มีผิดศีลผิดธรรม แต่อริยประเพณีเขาให้ผ่อนคลาย นี่ธุดงค์วัตร ๑๑ สิ่งนี้ถ้ามันไม่เป็นประโยชน์ในการประพฤติปฏิบัติ พลังงานมันเป็นการส่งเสริมให้กิเลสมันแก้ กล้าขึ้น นี่มันส่งเสริม

กินอิ่มนอนอุ่นมันจะคิดเรื่องอะไร มันก็คิดเรื่องเสพสุขทางโลกทั้งนั้น แต่ถ้าเราผ่อนคลาย มันๆ สิ่งนี้เรายังไม่ปรารถนา สิ่งนี้เรายังไม่ต้องการ แล้วเราจะต้องการสิ่งใด เราต้องการความสงบ ระวังไง เราต้องการความสุข นี่อริยประเพณี อริยประเพณีมันส่งไปไหน ส่งไปสู่อริยทรัพย์ ส่งไปสู่ สัจธรรม ถ้าเรามีสติปัญญาอย่างนี้ กิเลสมันจะไม่ปกคลุม มันไม่ครอบงำ เห็นใหม่ ไม่ให้ดินมันถล่ม ทับใจ

เราก็มีสติปัญญา เห็นไหม เวลาฝนตกหลายวันหลายคืน ฝนตกต่อเนื่อง ดินมันต้องอุ้มน้ำ ต้องชุ่มด้วยน้ำ เราก็ระวังตัว เตียวถ้าดินมันถล่มมา ภัยพิบัตินี้ไม่มีใครจะมาคุ้มครองใครได้ นี่เหมือนกัน เวลาจิตใจเรามันนอนจมอยู่กับกิเลส แล้วเรากลับมา เราบวชมา เราเป็นพระธุดงค์ แล้วจะทำสิ่งใดนี้ เวลาฝนมันตกดินชุ่มน้ำ ดินอุ้มน้ำ

นี่เหมือนกัน นิสสัยมารวาส นิสสัยเคยกับทางโลก โลกเขากินกันสามมือสี่มือ เรากินมือเดียวมัน ก็ยอดคนอยู่แล้ว ทำไมต้องมาผ่อน นี่ฝนมันตกใจ ฝนตกดินมันอุ้มน้ำ ใ้่นี่ก็ปรนเปรอมันไป ปรนเปรอมันให้มันพอใจ จะอยู่จะกินแบบสุขสบายไป อริยประเพณีเขามากินไว้ ฝนตกพอประมาณ มันก็เป็นประโยชน์ พืชพันธุ์ธัญญาหารมันจะงอกงามของมัน ทุกอย่างเพื่อความสมดุล สิ่งใดถ้ามัน สมดุลมันจะให้ผล เมล็ดพันธุ์ที่ดี ลงสู่ดินที่ดี น้ำที่ดี อากาศที่ดี มันจะแตกงอกงามของมัน

ประเพณีของเรา เราเคยตัวไป ประเพณีของกิเลสไป ฝนตกแดดออกมันเอาแต่ความสุขสบาย ของมันมา ฝนตกมากดินโคลนมันถล่ม เวลานั้นน้ำหลากน้ำท่วม มันพัดพาทุกอย่าง ทำลายทุกอย่างเลย มันทำลายไปหมด โดยประชาชนทั่วไปก็มีความเห็นใจ ช่วยกันกู้ภัย ช่วยกัน อันนั้นมันเป็นภัยพิบัติ ทางโลก ทุกคนเห็นได้

แต่ภัยพิบัติของจิต มันเวียนว่ายตายเกิดมาเมื่อไหร่ จนมาปัจจุบันนี้มันมีสติปัญญาขนาดนี้ แล้วภัยพิบัติมันทำลายโลก ทุกคนเห็นทุกคนเจองานได้ เวลาเราทุกข์ยาก เติมนัจกรมั้งสมาธิภาวนา สัพหงกโงกงวงนี่เป็นความทุกข์ใหม่ ครูบาอาจารย์ท่านบอกอย่างไร ครูบาอาจารย์ท่านก็ทำเป็น ตัวอย่างไป ทำไมครูบาอาจารย์ท่านทำได้ล่ะ แล้วเราทำอย่างไรล่ะ ถ้าเราทำอย่างไรเราก็ต้องมี สติปัญญา เรายังทำไม่ได้ก็ต้องมีอริยประเพณีให้เราก้าวเดินตาม

ถ้าเราก้าวเดินตาม เห็นไหม ธุดงค์วัตรเรามีความมั่นคงแค่ไหน เรามีความมูมานะแค่ไหน เรา จะเอากี่ข้อ ถ้าเอากี่ข้อกิเลสมัน โคนซิดวง มันมีการจำกัด มันคืนรหมด มันก็ไม่ได้ ลำบาก นี่ก็ไม่ได้ มันยุ่ง นี่ก็ไม่ได้ มันยุ่งไปหมด มันยุ่งเพราะอะไร มันยุ่งเพราะกิเลสมัน โคนซิดวงไป แต่ถ้ากิเลสมัน

ไม่จีตวงนะ ทุกอย่างดีหมดเลย ทำอย่างไรก็ได้อยู่ที่กิเลสมันจะอนุญาตให้ทำ มันก็เหลวไหลอยู่อย่างนั้น แต่ถ้าเราประพฤติปฏิบัติ เราต้องเอาใจของเรา เห็นไหม อริยประเพณี ชูดวงควัตร แล้วเรามีสติปัญญา

นี่ให้ทำ พอทำไปนี่ปัจฉัตตัง สันติภูจฺจโก ผู้ที่ทำงานจะรู้เอง มันมีประสบการณ์ชีวิตนะ เราทำสิ่งใดมันเป็นประสบการณ์ของเรา นี่ประสบการณ์ของประเพณีวัฒนธรรม แล้วถ้าจิตมันสงบไป เห็นไหม มันประสบการณ์ของใคร มันเข้าสู่อริยสังใจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค มันจะเข้าสู่อริยสังใจ เข้าสู่จรรยธรรมความจริง เวลาประพฤติปฏิบัติกันบอกว่าประพฤติปฏิบัติตามแนวทางสติปัฏฐาน ๔ นั่นใครพูดล่ะ เวลาพูดออกมาใครอนุญาตให้พูด กิเลสทั้งนั้น

คำว่ากิเลส เพราะว่าคนมีวิชา มีความไม่รู้ พูดออกมาด้วยความไม่รู้เรื่อง ถ้าพูดออกด้วยความไม่รู้ คนไม่รู้ไม่รู้ด้วยกัน มันก็สังคมไม่รู้ มันเป็นกระแสสังคมใช่ไหม แต่ถ้าคนเขารู้เขาสังเวชคนที่เขารู้นี่ สติปัฏฐาน ๔ มันเกิดที่ไหน สติปัฏฐาน ๔ นั่นมันก็เป็นตำรา มันก็เป็นชื่อทั้งนั้น สติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง ถ้าจิตมันสงบแล้ว ถ้ามันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นธรรมตามความเป็นจริง อันนั้นถึงจะเป็นแนวทางตามสติปัฏฐาน ๔

คำว่า สติปัฏฐาน ๔ มันต้องมีจิตสงบก่อน จิตนั้นเป็นผู้กระทำ ถ้าจิตนั้นเป็นผู้กระทำ ทำไมมันถึงกระทำล่ะ จิตมันจะกระทำได้ต่อเมื่อมันสงบ จิตของเรามันจะมีไหม คนที่ยังมีชีวิตอยู่มีจิตทั้งนั้น มีความรู้สึกนึกคิด แล้วความรู้สึกนี้มันเกิดจากอะไรล่ะ นี่ไง อวิชชาปจฺจุยา สงฺขารา สงฺขารปจฺจุยา วิญญาณํ ปฏิสนธิจิต ธาตุรู้ ธาตุรู้เป็นพลังงานที่รู้ มันเวียนว่ายตายเกิดนะ คูติ ตั้งแต่พรหมลงมา เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ

ถ้าเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ คูติ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระโพธิสัตว์ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย การเวียนว่ายตายเกิดจนนับไม่ได้ แต่ละคราวๆ เป็นอสงไขยๆ เลย สิ่งที่ยืนว่ายตายเกิดสร้างสมมานี้พันธกรรม จิตนี้ได้ตัดแต่ง จิตนี้ได้เปลี่ยนแปลงพันธกรรมให้

พันธุกรรมที่มันเป็นประโยชน์ พันธุกรรมที่ให้จิตมีกำลัง จิตมีกำลังมันแยกไป พอจิตมีกำลังทำแต่ความดีๆ ไม่ทำบาปกรรม ในเมื่อทำแต่ความดีๆ จิตมันทำความดีมันพัฒนาไปเรื่อย มันมีอำนาจวาสนา

พอมีอำนาจวาสนามา เห็นไหม คุณเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปเรียนกับอาพาธดาบส อุทกดาบส “เจ้าชายสิทธัตถะ ทำฌานสมาบัติได้เหมือนเรา เท่ากับเรา สั่งสอนใครก็ได้” อาจารย์ยกย่องนะ อาจารย์ยกย่องเลย ว่ามีความรู้เท่ากับอาจารย์ สั่งสอนใครก็ได้ จะแนะนำใครก็ได้ แต่เจ้าชายสิทธัตถะปฏิเสธ ฌานสมาบัติมันก็แค่ทำความสงบของใจ พอใจคลายออกมาจากฌานสมาบัตินั้นมันก็กิเลสเหมือนเดิม ความรู้สึก เห็นไหม

นี่อำนาจวาสนาอย่างนี้ เกิดจากการบำเพ็ญตบะธรรมมา การบำเพ็ญมาเป็นพระโพธิสัตว์ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย ความบำเพ็ญอย่างนี้มา จิตใจเข้มแข็ง จิตใจมีปฏิภาณ จิตใจไม่เข้าข้างฝ่ายต่ำ ไม่เข้าฝ่ายโลกธรรม ๘ ยกย่อง สรรเสริญ แล้วคนที่ยกย่องสรรเสริญเป็นอาจารย์ของตัวซะด้วย มีลูกศิษย์ลูกหาพร้อมที่จะยอมรับด้วย แต่เจ้าชายสิทธัตถะปฏิเสธๆ นี่พันธุกรรมของจิตที่เข้มแข็ง

ผู้ที่มีอำนาจวาสนาบารมี เขาจะเอาความจริงใจ เขาไม่ต้องการความยกย่องสรรเสริญ เขาไม่ต้องการให้ใครมารับประกัน เจ้าชายสิทธัตถะปฏิเสธ ปฏิเสธแล้วออกมาค้นคว้าทางไหนก็ไปไม่รอด ถึงได้มาระลึกถึงคราวที่อยู่โคนต้นหว้า

คราวอยู่โคนต้นหว้า นะ เข้าอานาปานสติกำหนดลมหายใจเข้าออก นี่คิดถึงตรงนั้น อดอาหารมาแล้วมาฉันอาหารของนางสุชาดา ฟืนฟู่ร่างกายขึ้นมา พอฟืนฟู่ร่างกายขึ้นมากำลังมา อดอาหารมา มันก็ได้กำลังจากการอดอาหารนั้นมา ท่านนั่งลงอยู่โคนต้นโพธิ์ “คืนนี้ถ้าไม่ตรัสรู้จะไม่ลุกจากที่นั่งเลย” จะยอมตายที่นั่นเลย เวลามันสมควรนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้เรียนจากใครมา เพราะมันไม่มี

บุพเพนิวาสานุสติญาณ จตุปปาตญาณ อาสวัภยญาณ เวลามันเกิดความรู้ตามเป็นจริงเป็น
 ขึ้นเป็นตอนขึ้นไป เห็นไหม บุพเพนิวาสานุสติญาณระลึกได้หมด ย้อนกลับอดีตได้หมด
 จตุปปาตญาณไปได้หมด ไปก็ยังไม่ใช่ อาหารคาบสรับรองแล้วก็ยังไม่ยอมรับ ไม่ยอมเชื่ออาพา
 รคาบส เวลาคบเพนิวาสานุสติญาณระลึกอดีตชาติไปท่านก็ยังไม่เชื่อ ดิ่งกลับ ไปอนาคต
 จตุปปาตญาณ แม้แต่อาจารย์ แม้แต่เขาเป็นศาสดา เขายกย่องสรรเสริญก็ไม่เชื่อ เวลาตัวเองประพฤติ
 ปฏิบัติขึ้นมา เวลาเอาความจริงขึ้นมา เวลามันส่งไปอดีตอนาคตก็ไม่เชื่อ ดิ่งกลับ ดิ่งกลับ

เห็นไหม คนที่มีอำนาจวาสนา เพราะเขามีบารมี เขาได้สร้างสมบารมีของเขามา เขาไม่ได้เชื่อ
 อะไรง่ายๆ นะ ไม่ใช่ใครมายอมรับอะไรก็เชื่อ เวลาความรู้ความเห็นตัวเองก็ไม่เชื่อ เวลาย้อนกลับมา
 ดิ่งกลับมา แล้วเวลาเกิดอาสวัภยญาณ มันทำลายอวิชา ทำลายพญามารทั้งหมด นี่ไง วิธีการที่
 ปฏิบัติ เวลาปฏิบัติจะให้พ้นจากทุกข์ๆ มันมีเหตุมีผล มีมรรคญาณ มีเหตุมีผลมีการกระทำ เพราะการ
 กระทำ สิ่งนั้นสิ้นสุดไป เห็นไหม ถึงวิมุตติสุขพ้นจากการประพฤติปฏิบัติ พ้นจากการพ้นทุกข์

อันนี้มันเป็นสัจจะความจริง สิ่งที่เป็นจริงเพราะมีอำนาจวาสนามา จิตนี้เวียนว่ายตายเกิด เห็น
 ไหม ที่ว่าทำความสงบของใจๆ ทำความสงบของใจเพราะจิตให้มันสงบเข้ามา คูสิ คูเจ้าชายสิทธัตถ
 ะไปทำกับอาหารคาบส อุทกคาบส เห็นไหม สมابัตติ ๘ มันมีกำลัง มันส่งออก องค์สมเด็จพระ
 สัมมาสัมพุทธเจ้าถึงวางไว้ วางธรรมวินัย เห็นไหม สิล สมาธิ ปัญญา

สมาธิกับสมาบัติแตกต่างกันอย่างไร

สมาธิคือความสงบของใจ สมาธิมันมีสัมมาสมาธิกับมิจฉาสมาธิ ถ้ามิจฉาคือทำความ
 ผิดพลาด แต่จิตใจธรรมดา พลังงาน เห็นไหม มันใช้ถึงที่สุดแล้วมันก็อ่อนตัวลง เวลากิเลสมันขยับ
 ไปขนาดไหน มันถึงที่สุดแล้วมันก็เบาตัวลง แล้วนี่เป็นสมาธิไหม แล้วถ้ามันไม่เป็นสมาธิโดยไม่มี
 สติปัญญาดูแลรักษามัน มันก็เป็นมิจฉาใจ

นี่ไง ปฏิบัติธรรมแนวทางสติปัฏฐาน ๔ ใครพูดละ กิเลสมันพาพูด กิเลสอวิชชามันพาพูด ความไม่รู้ สังคมที่ไม่รู้มันพูดกัน ปฏิบัติในทางสติปัฏฐาน ๔ สติปัฏฐาน ๔ มันก็เป็นชื่อเป็นตำรา แต่เหตุและผลมันมีจริงหรือเปล่า ถ้าเหตุและผลมันมีจริง เห็นไหม ครูบาอาจารย์ของเรา กรรมฐานของเรา ตั้งแต่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านสั่งสอนมา ท่านมีข้อวัตรปฏิบัติในการเป็นอยู่ของเรา เรามีข้อปฏิบัติขึ้นมาเพื่อรักษาพฤติกรรมของเรา พฤติกรรมถ้ามันไม่ไปเอายาพิษ ไม่ไปเอาสิ่งใดๆ เข้ามาปรนเปรอหัวใจ หัวใจมันก็ไม่มีอะไรสิ่งใดที่จะไปกระตุ้นมัน นี่ก็คือข้อวัตรปฏิบัติ

แล้วถ้าเรามีศีลของเรา เรากำหนดพุทโธของเรา ถ้าจิตสงบเข้ามา พอจิตสงบเข้ามาแล้วจิตสงบ ถ้าเป็นมิจฉามันก็ไม่รู้ว่าจิตสงบเป็นอย่างไร จิตสงบแล้วรักษาอย่างไร แต่ถ้าเราฝึกหัดของเรา โดยความชำนาญของเรา นี่พอจิตมันสงบเข้ามา ถ้ามันเป็นสัมมา จิตสงบใครเป็นรู้ว่าสงบ มีสติ สติคือระลึก รู้ ระลึกรู้แล้วรู้ทันด้วย พอรู้ทันมันก็บริหารจัดการใจ บริหารจัดการว่าเราจะเข้าสมาธิอย่างไร พุทโธๆ ละเอียดเข้ามาเราก็รู้ เราไม่ทิ้งพุทโธของเราเข้ามา เพราะพุทโธมันเป็นคำบริกรรม มันกล่อมเข้ามา จิตใจมันกล่อมเข้ามาจนมันปล่อยวางเป็นขณิกสมาธิ ปล่อยวางเล็กน้อย มันก็คลายตัวออก คลายตัวออกมันก็ตื่นเต็น มันก็อยากได้อะไรดี

นี่ข้อวัตรปฏิบัติอื่นๆ เป็นของหยาบๆ แล้ว เพราะฉะนั้นข้อวัตรปฏิบัติเพื่อเป็นการดำรงชีวิต แต่เวลาทำเข้ามา ละเอียดเข้ามา นี่มันเป็นกิริยาของใจแล้ว ทำงานที่ใจแล้ว พอทำงานที่ใจเราก็พุทโธต่อเนื่อง พุทโธซ้ำเข้าไปๆ จากขณิกสมาธิเข้าไปอุปจาระ อุปจาระมันก็ออกฐ่อออกเห็น ออกนิมิต ถ้าเราพุทโธต่อเนื่องไป มันจะเข้าไปอุปปนา มันเข้าไปสักแต่ว่ารู้เลย แล้วมันคลายตัวออกมา เห็นไหม คลายตัวออกมาเพราะมันออกมาอุปจาระ อุปจาระนี่จิตมันสัมผัสความรู้สึกได้

ความสัมผัสความรู้สึก เวลามันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม นี่ไง สติปัฏฐาน ๔ มันไม่ใช่อยู่ในตำรา มันไม่อยู่ที่พระไตรปิฎก มันอยู่ที่จิตรู้จิตเห็น ถ้าจิตรู้จิตเห็นเพราะอะไร เพราะจิตมันสงสัยใช่ไหม เพราะจิตมันติดข้องใช่ไหม มาจากไหนก็ไม่รู้ ปัจจุบันนี้ก็ให้อารมณ์มันชักนำไป

นำไปอยู่ เวลาตายไปแล้วก็ไม่รู้จะไปไหน ถ้าสงบเข้ามามันก็รู้สึกตัวมันเองๆ นี่มันบริหารจัดการได้
ระลึก รู้เท่ารู้ทันอารมณ์ความรู้สึกต่างๆ จิตมันสงบเข้ามา

เวลามันไปเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม ตามความเป็นจริง ใครเป็นคนเห็น สติปัญญา
ฐาน ๔ มันเป็นแบบใด สติปัญญาฐาน ๔ เพราะจิตมันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม ตามความ
เป็นจริง สติปัญญาฐาน ๔ พอมันจับของมันได้ พอมันเห็นของมัน มันมีกำลังของมัน เห็นใหม่ นี่กาย
เป็นอย่างไร

เขาบอกว่า มันเป็นไตรลักษณ์ มันจะแปรสภาพของมันไป

อ้าว แล้วเวทนา? เวทนามันก็เป็นไตรลักษณ์

แล้วถ้าจิตล่ะ? มันเป็นไตรลักษณ์ เกิดขึ้น ตั้งอยู่ แล้วดับไป

มันเป็นเช่นนั้นเอง เป็นเช่นนั้นเองแล้วใครรู้ล่ะ ถ้ามันเป็นเช่นนั้นเองมันก็เป็นตำรา มันเป็น
เช่นนั้นเองเรารู้ มันเป็นเช่นนั้นเอง อย่างค่าของเงิน ราคาที่เท่ากัน แต่คนที่หามันมาล่ะ อาชีพ
แตกต่างกัน อาชีพนะ เราทำวิชาชีพของเราแตกต่างกัน ผลของมันผลตอบแทนคือเงิน

นี่ก็เหมือนกัน เราพิจารณาเวทนา พิจารณากาย พิจารณาธรรมนี้ เราพิจารณาอย่างไร แล้ว
ผลตอบแทนมันเป็นอย่างไร เป็นไตรลักษณ์ ไตรลักษณ์เป็นอย่างไร ไตรลักษณ์นี้มันเป็นวิธีการ มัน
เป็นกระบวนการ กระบวนการของการประพฤติปฏิบัติ แล้วผลจากที่พิจารณาเห็นไตรลักษณ์จบสิ้น
ไปแล้วเป็นอย่างไร

พิจารณาเป็นไตรลักษณ์ แล้วมันปล่อยวางแล้ว มันทิ้งไตรลักษณ์ไปแล้ว มันข้ามพ้นไปแล้ว
มันเป็นอย่างไร มันเหลืออะไร พิจารณาอะไร พิจารณาขณะที่มันทำอย่างไร พอพิจารณาจบแล้วมัน
คืออะไร ณะว่ามันคืออะไร พอจบแล้วมันปล่อยวางๆ พอเวลามันปล่อยวางนะ มันปล่อยวางด้วย

ปัญญา มันจะปล่อยวางมันต้องมีคนไปจับ ถ้ามันจะปล่อยวางมันจะปล่อยวางอะไร เราไม่ได้ติดข้องอะไรจะไปปล่อยวางอะไร

โดยปกติของเรา โดยการโฆษณาชวนเชื่อ ศึกษามาแล้วโดยโฆษณาชวนเชื่อ อ้าว ก็เราปล่อยวางหมดแล้ว วางหมดเลย อ้าว แล้วใครเป็นคนปล่อยวาง มันปล่อยวางแบบกำปั้นทุบดิน มันปล่อยวางแบบอารมณ์โลกใจ เวลาเราทุกข์เรายาก เรามีสติมีปัญหา ใครมีจิตแพทย์ นักจิตวิทยาเขามาดูแล เขามาคุยด้วย มันสบายใจ ปล่อยวางๆ อะไร อย่างนี้ปล่อยวางอะไร

แต่ถ้าเราประพฤติปฏิบัติ เห็นใหม่ คำว่ามันจะเป็นตหังคปหาน จะเป็นแนวทางสติปัญญา ๔ กว่าจิตมันจะสงบเข้ามา เราต้องล้มลูกกลูกหลานแล้ว เพราะเราจะเอาชนะตนเอง คุณคือ คนจะเป็นคนดีนะ เขาต้องมีวินัย วินัยการดำรงชีวิต เราต้องมีวินัยในการคลัง มีวินัยในการใช้เงิน มีวินัยในการใช้เวลา เขาจะควบคุมของเขา เพราะเขาเป็นคนดีเขาถึงมีวินัย

นี่เหมือนกัน ถ้าเขาหย่าเป ทำอย่างไรก็ได้ เขาจะบริหารจัดการทรัพย์สินสมบัติของเขาอย่างไร นี้คำว่าคนดีกับคนชั่ว แล้วเวลาจิตใจของเรา สามัญสำนึกของเรามันก็เป็นอย่างนั้น แล้วสามัญสำนึกเราเข้าใจได้ เราวางได้ แล้วมันอะไร มันก็เป็นโลกียปัญญา มันเป็นปัญญาทางโลกใจ มันปัญญาโลกๆ

ปริยัติ ศึกษาต้องศึกษา ศึกษาทำไม ศึกษาแล้วมาวางใจ ศึกษาแล้วไม่ใช่เอามาเป็นสมบัติของเราใจ ศึกษาในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ยังดินะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่เรียกคำลัทธิ อังค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ ไม่มีกำมือในเรา แบบหมดให้บริษัท ๔ ฝากศาสนาไว้ ให้ค้นคว้า ค้นคว้าขึ้นมาจากความเป็นจริง พอเราศึกษามาแล้วเราเข้าใจ เข้าใจก็ซาบซึ้ง ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าละเอียดลึกซึ้งมากๆ ละเอียดลึกซึ้งไว้เป็นปริยัติ เป็นของพระพุทธเจ้า ยังไม่เป็นของเรา

ถ้าเป็นของเรา เราต้องชวนขวาย ที่เรามาทำกันอยู่นี้ เราจะไม่ให้ดินถล่มทับถมหัวใจของเรา แม้แต่ใจของเรา เรายังรักษาใจของเราไม่ได้ แล้วเราจะไปขุดคู๋ ไปช่วยเหลือคนอื่น ไปแบกหามใคร เราต้องรักษาใจของเรา เห็นไหม ถ้าจิตสงบแล้วทำความสงบของใจ ใจมันสงบเข้ามาๆ สงบเข้ามา มันก็มีผลแล้ว คุณ ทำหน้าที่การงานมันก็หวังเงิน หวังเงินมาเพื่อปัจจัย ๔ เพื่อดำรงชีวิต

นี่ก็เหมือนกัน เราประพฤติกปฏิบัติมาก็ความสงบของใจ เพราะใจมันสงบ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี พอจิตสงบมันพอกอยู่พอกิน พอกอยู่พอกินหมายความว่า บวชมาก็คาดหมายไปร้อยแปดเลย ภาวนาไปแล้วจะเจอจินตนาการแบบนวนิยายไปหมดเลย เราคิดของเราไปตลอด เวลาจิตสงบเข้ามาไม่เป็นอย่างนั้นเลย

จิตสงบก็คือจิตสงบ จิตเห็นนิมิต จิตเห็นสิ่งต่างๆ นั้นมันจิตส่งออก จิตสงบเข้ามามันไม่เป็นแบบที่คิด เพราะความคิด ความคาดความหมายไม่ใช่ความจริง เกิดความจริงขึ้นมาะ งง เวลาไปตะครุบเงาเงาะ ฐู้ไปหมดว่านวนิยายอ่านเยอะ ฐู้หมด เวลาความจริงงง นี้อะไรครับ? นี้อะไรครับ? ก็นี่ใจของเอ็งใจ ใจที่ทำให้เอ็งสงบไป ถ้ามันสงบได้ ก็จิตมันสงบไป สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี แล้วจิตสงบแล้วเวลามันคลายตัวออกมา นี่เศร้า กว่าจะได้มาเกือบเป็นเกือบตาย แล้วหายไปไหนก็ไม่รู้ เพราะมันเป็นนามธรรม

แล้วจะรักษาอย่างไร? เห็นไหม ถึงมีข้อวัตรปฏิบัติไป ครูบาอาจารย์เราท่านดูแลตรงนี้ คุณเลนี้ ถ้าเอ็งยังไม่ได้เอ็งก็ทุกข์ เวลาเอ็งได้มันเสื่อมไปนะ ของหายไปเอ็งยิ่งทุกข์ใหญ่เลย เวลาหาไม่ได้เอ็งก็ทุกข์ เวลาเอ็งหามาได้แล้วทำหาย ทุกข์อีก แล้วใครจะดูแลเอ็ง

แต่ครูบาอาจารย์ท่านเป็นอย่างนี้มาก่อน การประพฤติกปฏิบัติแนวทางมันเป็นแบบนี้ เพราะว่ากิเลสมันเจ้าเล่ห์ ใจของคนนี่มหัศจรรย์นัก เวลาคิดเรื่องดีๆ ดีจนแบบว่าเราอภัพทรัพย์สมบัติทุกอย่างให้กันได้เลย แม้แต่ชีวิตยังมอบให้ครูบาอาจารย์ที่เราเคารพบูชาได้ด้วย แต่เวลามันร้ายนะ มันจะยึดครองโลก ชีวิตคนอื่นมันจะเอาให้หมด เวลามันร้ายมันร้ายสุดๆ เลย เวลามันดีมันก็ดีของมันเต็มที

เลย แต่ชั่วคราว เพราะเดี๋ยวดิเดี๋ยวย้าย แต่เวลาเราทำความสงบของใจเข้ามา มันยังมีหัตถ์จรรย๋เข้าไปใหญ่ มันเคยดีเคยร้ายของมัน แล้วคราวนี้มันปล่อยหมดเลย มันเป็นเอกเทศ มันเป็นอย่างไร แค่นี้ก็ทิ้งแล้ว แล้วเวลามันออกใช้ปัญญาแนวทางสติปัญญา ๔ มันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต ตามความเป็นจริงนะ มันขนพองสยองเกล้า

คำว่า ขนพองสยองเกล้า เพราะอะไร ใจดำ จิตใต้สำนึก เราไปเห็นความชั่ว ความยึดมั่นถือมั่นของกิเลส ดิเอ็นเอเขาต้องเอามาพิสูจน์ว่าดิเอ็นเอเพื่อเทียบเคียง อันนี้เราเข้าไปเห็นพญามาร เห็นกิเลสของเรา นี่จิตเราวิปัสสนา มันจะรู้มันจะเห็นของมัน แล้วรู้เห็นจะคุยให้ใครฟัง ในตำราที่พูดไว้ในทางวิชาการ ใ้อเวลาไปเจอนี้จะไปพูดให้ใครฟัง

แต่ครูบาอาจารย์มาได้เลย ไปพูดให้ครูบาอาจารย์ฟัง นี่ต้นเหตุไง นี่เหตุและผล มันต้องมีเหตุมีผลมีวิธีการของมันไง ถ้ามีเหตุมีผลของมัน เห็นใหม่ เราจะไม่ให้ดินถล่มทับหัวใจของเรา เราจะไม่ให้กิเลสตัดทอนความทะยานอยากปกครองหัวใจของเรา แล้วถ้าเรามีคุณธรรมขึ้นมา เราจะไม่เอาธรรมของเราไปให้ใครเขาเหยียบย่ำ จะไม่เอาธรรมไปอวดคนโน้น อวดคนนี้ ให้เขาสบประมาทไป เขาสบประมาทว่า โอ้ ธรรมะเป็นอย่างนี้หรือ โอ๊ย ธรรมะมันต้องพุทธพจน์ ใ้อันนี้มันผิดเพี้ยน ใ้อันนี้มันขาดสติแล้ว จะให้เขาเหยียบย่ำหรือ เห็นไหม

ถ้าดินมันจะถล่ม เวลามารมันจะครอบงำหัวใจ นี่มันเป็นธรรมชาติ ธรรมชาติของกิเลสเป็นแบบนั้น กุศล อกุศล ธรรมชาติของมัน แต่เราจะมาต่อสู้กับมัน ทำลายวิญญูณะนี้ทำลายธรรมชาติเลย ทำลายวิญญูณะ วิญญูณะมันก็อยู่อย่างนั้น ทำลายวิญญูณะถ้าทำลายได้จริงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ทำลายตั้งแต่พรหมลงมา กามภพ รูปภพ อรูปภพ ทำลายหมดเลย พวกเราจะได้ไม่ต้องไปเวียนว่ายตายเกิด จะได้พ้นนิพพานไปเลย ไม่ใช่ สิ่งนั้นมันเป็นความจริงอยู่อย่างนั้น มันมีอยู่โดยดั้งเดิม แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเข้ามาทำลายอวิชาในใจ ทำลายกิเลสอวิชาที่มันไม่รู้ ทำลายพญามาร มันทำลายที่นี้ไง มันถึงล่วงพ้นจากกามภพ รูปภพ อรูปภพ

นี่ไง ผลของวิญญูะ คือธรรมชาติไง สิ่งที่มีนเวียนวายตายเกิด สิ่งที่มีนมีอยู่จริงใจ แล้วเรามาทำลายเหตุที่จะต้องไปเสวยภพเสวยชาติ มันทำลายหมด มันทิ้งหมดเลย มันพ้นไปจากวิญญูะ มันพ้นไปจากการเวียนวายตายเกิด มันจะพ้นได้ยังไง ถ้ามันไม่สำรอกไม่คาย เห็นไหม

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมและวินัยไว้ เห็นไหม ให้มีความเมตตา อย่างทำร้ายอย่าเบียดเบียนกัน อย่าทำร้ายกัน เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสรรเสริญที่สุดคือการฆ่ากิเลส การฆ่ากิเลสองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสรรเสริญ ให้ทำลายปารกชฎ แต่ไม่ได้ตัดต้นไม้แม่แต่ต้นเดียว ทำลายปารกชฎ ตัดป่าให้หมดเลย แต่ไม่ได้ตัดต้นไม้แม่แต่ต้นเดียว

นี่ไง ทำลายกิเลสมันไม่ได้ทำลายใครเลย มันไม่ได้ทำลายคนอื่นเลย มันทำลายพญามารในหัวใจของเรา ทำลายตรงนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสรรเสริญ เห็นไหม ทั่วๆ ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้เป็นธรรมนะ ปัญญาคุณ เมตตาคุณ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐมาก วางธรรมและวินัยนี้ไว้ ให้พวกเราเมตตา กัน ให้พวกเรารักกัน ให้พวกเราจิตใจที่ดีต่อกัน ไม่ให้ทำร้าย ไม่ให้เบียดเบียนกันเลย แต่เวลาจะสรรเสริญ สรรเสริญว่าการฆ่ากิเลสนี้ ประเสริฐที่สุด เอวัง